

Juvelerarsläkten Hartman i Stockholm

Hur jag hittade bränneribokhållaren Anders Lorentsson Hartmans anor

– Thomas Fürth –

Genealogiska Föreningen

Publicerad 17 november 2024

I den följande artikeln beskriver jag min jakt efter bränneribokhållaren Anders Lorentsson Hartmans anor. Något som skulle visa sig vara en stor utmaning. Hur jag än letade, lyckades jag inte hitta honom i någon födelsebok som kunde visa var och när han var född och vilka som var hans föräldrar. Den enda information jag hade var att han levde under andra hälften av 1700-talet och i början av 1800-talet i Stockholm, på Mälaröarna samt i Mariefred. Det gick inte att söka sig bakåt i historien generation för generation via kyrkböckerna. Jag måste hitta ett annat sätt för att finna Anders Lorentsson Hartmans anor. Jag tog fasta på tre viktiga uppgifter om honom: hans förnamn, hans patronymikon och hans släktnamn.

Släktnamnet Hartman, även stavat Hartmann eller Hardtman, är ett tyskt efternamn med ursprung i ett gammalt tyskt förnamn. Hartman som efternamn förekommer främst i västra Tyskland, Elsass-Lothringen, Nederländerna, Schweiz samt i Östeuropa. Bland askenasiska judar är efternamnet Hartman inte heller ovanligt. I Sverige och Finland finns Hartman som efternamn belagt sedan medeltiden.¹

Victor Örnberg skriver i *Svensk slägtkalender/Svenska ättartal* att många släkter med efternamnet Hartman, utan känt samband med varandra, har funnits i Sverige och då i synnerhet i Stockholm. I *Svenskt bibliografiskt lexikon* nämns några av dem, bland annat medaljören Engel Hartmans släkt och bryggarsläkten Hartman från Stockholm. Den senare är utförligt kartlagd av Örnberg.² Men efternamnet Hartman förekommer även utanför Stockholm samt i Finland. En sökning på Hartman i Arkiv-Digitalis olika register visar också om man utgår från yrkesbenämningarna, en stor social spridning bland personer med efternamnet Hartman.

Anders Lorentsson Hartmans patronymikon indikerade att hans far hette Lorents i förnamn. Även om tilldelningen av förnamn aldrig har följt strikta regler så var det fortfarande vanligt att sonsöner uppkallades efter deras far- eller morfäder. Anders

¹ FamilySearch (2024a).

² Örnberg (1884–1908, vol. X, s. 229) och SBL (1918–, band 18, s. 289).

Lorentsson Hartman skulle i så fall kunnat ha haft en farfar eller morfar vid namn Anders.

Syftet med den här artikeln är att visa hur jag la upp min strategi, genomförde den och till slut lyckades hitta när och var han var född, vilka som var hans föräldrar och hans anor tre generationer före honom.

Anders Lorentsson Hartmans egen familj

Den 14 november 1797 döptes en pojke i Hilleshögs församling till August Christian, senare kallad Christian August. Far till gossen var bränneribokhållaren Hartman och mor den 27-åriga Catharina Charlotta.³ Föräldrarna var bosatta på Väntholmen, en kungsgård med ett bränneri belägen på Färingön – även kallat Svartsjölandet – i Mälaren.⁴ I dopboken saknar fadern förnamn och modern efternamn. I en vigselnotering i Sånga församlings kyrkoböcker får vi dock reda på dessa namn. Bara två månader tidigare, den 10 september 1797, hade bränneribokhållaren »Anders Hartman Lorentsson« från Väntholmen och jungfrun Catharina Charlotta Forsstrand från Kungsladugården vigts. Kungsladugården var belägen i Sånga församling – grannförsamling till Hilleshög.

Catharina Charlotta Forsstrand var född den 1 juni 1770 i Hovförsamlingen i Stockholm och dotter till Johan Forsstrand och hans hustru Hedvig Åkerberg. Fadern var lakej vid kungliga slottet och därför var familjen skriven i Hovförsamlingen. Catharina Charlotta avled i vattusot bara 29 år gammal den 21 februari 1799 på Kungsholmens lasarett i Stockholm (Kungsholms församling). Hon var fram till sin död bosatt på Väntholmen i Hilleshögs församling. Innan dess återfinns hon sedan 1790-talet i husförhörslängderna i olika församlingar på Mälareöarna; utöver Hilleshögs och Sånga församlingar även i Lovö församling. Uppväxten hade hon tillbringat i en fastighet i kvarteret Sumpen vid Norrlandsgatan. Kvarteret Sumpen tillhörde Jakobs församling i Stockholm. Fastigheten vid Norrlandsgatan ägdes av hennes far.⁵

Morfadern hade vårdnaden om Anders Lorentsson Hartmans son

Catharina Charlotta Forsstrands son Christian August var alltså bara ett år och tre månader när hans mor gick bort. Om fadern Anders Hartman då tog hand om sin pojke är inte känt. I en skolmatrikel för Stockholm trivialskola från den 7 september 1810 framgår det att brännerimästaren Anders Hartman var far till eleven Christian August Hartman och att pojken vårdades av Johan Forsstrand, dåvarande vaktmästaren vid Riksmarskalksämberet, som också var hans morfar.⁶ Efter Johan Forsstrands död den 23 oktober 1810 övergick vårdnaden till morfaderns andra hustru, Elisabet Holmberg. Hon hade tidigare varit styvmor för Christian Augusts mor Catharina Charlotta Forsstrand som miste sin mor Hedvig Åkerberg som barn. Hedvig Åkerberg hade avlidit den 26 april 1779 i Årdala församling. Vaktmästaränkan Elisabet Holmberg, i husförhörslängden kallad Lisa Forsstrand, bodde 1813 tillsammans med fostersonen Christian August Hartman men nu på Stakens gränd i kvarteret Österbotten i Jakob

³ Hänvisning till födelse-, vigsel- och dödböcker görs endast i texten genom datum, år och församling.

⁴ DMS (1972–, band 1:7, s. 150–151), Salvius (1741, s. 206).

⁵ SSA, Hilleshögs kyrkoarkiv AI:2 (s. 10) och SSA, Jakob och Johannes kyrkoarkiv AI a:15 (s. 104).

⁶ SSA, Stockholms stads trivialskola DII:3 (opaginerad; GF bildnummer: 597).

och Johannes församling. Fastigheten hade 1806 inköpts av Johan Forsstrand efter att han sålt fastigheten i kvarteret Sumpen.⁷ Se Bild 1.

Bild 1. Fastigheten Österbotten nr 56 i Stakens gränd i Johannes församling i Stockholm 1782. Källa: Stockholms stadsarkiv, bygglovsritningar 1713–1874.

Catharina Charlotta Forsstrands närmaste anor och livsspänn är med andra ord kända och även vad som senare i livet hände med hennes son. Den 20 juni 1816 utfärdades ett inrikespass för den 17-årige sjömannen August Hartman i Göteborg för resa till hemorten Stockholm.⁸ Med stor sannolikhet är detta Christian August Hartman. Han blev 1818 kontorsskrivare vid Hovkontoret och gifte sig i januari 1832 i Ulricehamn med Johanna Pettersson från Höja i Skåne.⁹ Paret fick en dotter, Anna Charlotta, som föddes den 15 mars 1834 i Kristinehamn. Johanna försörjde sig som skådespelare och reste runt i landet med olika teatersällskap. Christian August Hartman avled den 7 december 1841 i Stockholm, där han bodde som resande hos Tegnér vid Gråmunkegränd

⁷ Jakob och Johannes kyrkoarkiv AIb:9 (s. 142), SSA, Stockholms Magistrat och Rådhusrätt A6a:50 (s. 372–373) och A6a:52 (s. 14).

⁸ GLA, Göteborgs och Bohus läns landskanslis arkiv 5 (opaginerad; GF bildnummer 149).

⁹ SSA, Hovförsamlingens kyrkoarkiv AIIa:1 (s. 47).

3 i Gamla stan. Dödsfallet är registrerat i Hovförsamlingen. Änkan fortsatte sitt kringresande skådespelarliv och med på turnéerna var parets minderåriga dotter.¹⁰

Anders Lorentsson Hartmans sporadiska närvaro i folkbokföringen

Men vem var Christian Augusts far, bränneribokhållaren Anders Lorentsson Hartman? Han förekommer inte i husförhörslängderna för Hilleshögs församling på Väntholms gård och inte heller i motsvarande längd för Sånga församling på Kungsladugården där hustrun Catharina Charlotta finns antecknad som Charlotta Christina Forsström.¹¹ Däremot finns Anders Hartman i husförhörslängden för Mariefred-Kärnbo församling den 27 november 1799 och den 1 januari 1800. Han uppges vara kassör vid kronobränneriet i Mariefred, änkling sedan 1799 samt inflyttad från Överenhörna församling i Södermanland. I kyrkböckerna för Överenhörna saknas han, så det troliga är att han endast bott där en kortare tid. I den aktuella husförhörslängden för Mariefred-Kärnbo finns även en uppgift att Anders Hartman skulle ha varit född den 4 maj 1769 i Stockholm men utan att församling angetts.¹² Någon Anders Hartman född 1769 finns dock inte i bevarade kyrkböcker för Stockholm. Den 28 februari 1800 var Anders Hartman tillbaka i Stockholm enligt en notis i *Inrikes Tidningar* från den 5 mars 1800. I notisen efterlyste Hartman personer som hade fordringar hos Magnus Hellström, den siste brännmästaren för Gripsholms kronobränneri. Fordringsägare skulle anmäla sig inom 14 dagar till Anders Hartman, före detta kassör vid Gripsholms kronobränneri.¹³

Vad hände därefter med Anders Lorentsson Hartman? Det finns en uppgift om att bruksinspektör Anders Hartman hade fått ett inrikespass utfärdat den 15 juni 1812 för resa från Stockholm till Gävle. Men i såväl *Sveriges dödbok webb* som i ArkivDigital's register *Befolkningen i Sverige 1800–1947* saknas Anders Lorentsson Hartman. Däremot finns ytterligare några nedslag i olika källor som också skulle kunna vara Anders Lorentsson Hartman. En 17-årig Anders L. Hartman finns 1787 antecknad som boende vid Gullmarsbergs säteri i Skredsviks församling nära Uddevalla. Han tycks ha varit biträde till inspektorn Johan Ludvig Pihlcrantz vid Gullmarsberg säteri som sedan 1774 bland annat drev en pojkskola för medellösa och föräldralösa hantverksbarn kallat Gustafsbergs barnhus.¹⁴

Enligt kronotaxeringslängden 1815 för Jakobs församling i Stockholm finns en anteckning i kvarteret Polacken att dagskrivaren A. Hartman var anställd hos hovmålaren C. F. Thorselius. Här anges han varit född 1758. I husförhörslängderna för motsvarande kvarter och årtal samt årtal däromkring saknas dagskrivaren A. Hartman i C.F. Thorselius hushåll.¹⁵

Anteckningen om Hartmans födelseår och datum i husförhörslängden för Mariefred-Kärnbo 1799/1800 kan vara felaktig då den var gjord 30 år senare än den aktuella födelsetidpunkten. I så fall, om uppgifterna ovan från Gullmarsberg och kvarteret Polacken i Jakobs församling avser Anders Lorentsson Hartman, skulle han ha kunnat ha varit född någon gång mellan slutet av 1750- och början av 1770-talet. Uppgiften i husförhörslängden för Mariefred-Kärnbo om att han var född i Stockholm kan dock inte uteslutas eftersom några av Stockholms församlingarnas födelseböcker saknas för den aktuella tidsperioden.

¹⁰ ULA, Köpings rådhusrätts och magistrats DVIII:2 (opaginerade; GF bildnummer 63 och 95).

¹¹ Hilleshögs kyrkoarkiv AI:2 (s. 10).

¹² ULA, Mariefred-Kärnbo kyrkoarkiv AI:7a (s. 228).

¹³ Inrikes tidningar (1760–1820, 5 mars 1800, s. 4, kolumn 2).

¹⁴ GLA, Skredsviks kyrkoarkiv, AI:2 (s. 53) och Gustafsbergsstiftelsen (2024).

¹⁵ SSA, Överståthållarämbetet för uppborärenden G1AA:194 (s. 1281).

Bild 2. Gustafsbergs barnhus uppfört 1770.

Anders Lorentsson Hartman tillhörde inte bryggarsläkten Hartman i Stockholm

Victor Örnberg har som jag redan har nämnt ett avsnitt om olika släkter Hartman. Den släkt han utreder mer i detalj är bryggarsläkten Hartman i Stockholm. Carl Forsstrand (1854–1928), känd för sin bristande källkritik i sitt omfattande historiska författarskap och hade dessutom en förkärlek att skildra ansedda borgerliga och aristokratiska kretsar, har hävdade att Catharina Charlotta Forsstrands make och Christian Augusts far var släkt med denna bryggarsläkt. Carl Forsstrand var sonson till en halvbror till Catharina Charlotta Forsstrand och barnbarnsbarn till Elisabeth Forsstrand, född Holmberg. Carl Forsstrand skriver i sina memoarer, *Från Slottsbacken till Ladugårdslandet*, att Christian August Hartmans far var släkt med »den bekanta stockholmska bryggarsläkten Hartman och släkt med den ansedda och rika släkten Wertmüller«. ¹⁶ Redan vid ett snabbt studium av bryggarsläkten Hartman framgår det att det inte finns någon koppling mellan Anders Lorentsson Hartman och bryggarsläkten Hartman.

Den släkt som Carl Forsstrand trodde han var befryndad med kom cirka 1720 till Stockholm med bryggaren Johan Ernst Hartman född 1698. Han gifte sig 1725 i Stockholm med Beata Mårtensdotter och efter att hon avlidit 1730 gifte om sig med Anna Catharina Tegelström. I första giftet finns en son, Anders Hartman, född 1736 och död 1789. Han gifte sig 1769 med Hedvig Nordström och de hade en son Anders Hartman, född 1770 och död och ogift 1792. I Johan Ernst Hartmans andra gifte finns en son Lorens Hartman född 1764 som dog som barn. Denne är den förste i bryggarsläkten Hartman med förnamnet Lorens. ¹⁷

Carl Forsstrand verkar inte heller i sina familjeforskningar gått till förstandskällan vad gäller Catharina Charlotta Forsstrands make och Christian August Hartmans far

¹⁶ Forsstrand (1921, s.13 och 58). Se även Forsstrand (1918, s. 22). Om hans bristande källkritik se SBL (1918–, band 16, s. 377).

¹⁷ Örnberg (1884–1908, band X, s. 231–233).

då han skriver att fadern hette Christian Hartman och inte »Anders Hartman Lorentsson« som framgår av vigselnoteringen i kyrkoboken för Sånga församling. Dessutom finns ingen Christian Hartman i bryggarsläkten Hartman enligt Örnberg.

I inledningen till Victor Örnbergs avsnitt om bryggarsläkten Hartman nämner Örnberg flera andra personer med efternamnet Hartman som inte är släkt med bryggarsläkten. Örnberg redovisar som känt inte sina källor och i Örnbergska samlingen på Riksarkivet, där underlag i form av handskrivna excerpter till Örnbergs person- och släktforskning finns, saknas släkten Hartman under egen rubrik. Avsaknaden av källhänvisningar gör dock inte Örnbergs uppgifter ointressanta. Tvärtom är de en bra ingång till kyrkböcker, bouppteckningar, skattelängder och andra originalkällor. I inledningen nämner Örnberg vidare flera Hartmans med förnamnet Anders och en med förnamnet Lorens som tidsmässigt skulle kunna vara släkt med bränneribokhållaren Anders Lorentsson Hartman. De var alla juvelerare eller guld- eller silversmeder så jag väljer att kalla dem juvelerarsläkten Hartman.

Juvelerarsläkten Hartman från Stockholm – en källkritisk genomgång av Örnbergs uppgifter

Enligt Örnberg fanns i Stockholm guldsmeden *Anders* Hartman död 1705 och gift med Hedvig Schultz, död 28 oktober 1712. De hade två barn. Brita Hartman född 1703, död barnlös 1770 och gift 1733 med slakt- och fattighuskassören Anders Lohman född 1700 och död 1768 samt juveleraren *Anders* även kallad Andreas Hartman född 1705 och död 1740 och gift med Catharina även kallad Cajsa Roos. Det senare paret hade i sin tur fyra söner, Johan Anders född 1734 som levde 1764 men inte 1771, Lars född 1735 och som dog ung, Carl Fredrik född 1737 som levde 1748 men inte 1764 samt *Lorens* född 1739, som var guldsmed 1771.¹⁸

I det följande går jag igenom denna släkt i tre generationer. Örnberg verkar ha som källa olika bouppteckningar med tanke på att han har årtal när de olika sönerna i tredje generationen levde respektive var avlidna. Det är ett enkelt sätt att få fram ungefärliga uppgifter om personerna i fråga, särskilt som han inte verkar ha haft ambitionen att gå vidare för att upprätta en mer fullständig släktförteckning över flera generationer som han har gjort med bryggarsläkten Hartman.

Mitt syfte är dock att så fullständigt som möjligt söka få fram uppgifter om de tre generationerna i denna juvelerarsläkt Hartman, vars förnamnskick tyder på att bränneribokhållaren Anders Lorentsson Hartman skulle kunna vara en fjärde generation i denna släkt. Detta innefattar en källkritisk prövning av Örnbergs uppgifter om den aktuella släkten Hartman. Örnbergs verk är omstritt bland släktforskare just därför han, som jag nämnt, inte redovisar sina källor. Hans underlagsmaterial bevarat i Örnbergska samlingen på Riksarkivet i Vadstena är visserligen ordnat efter släktnamn i alfabetisk ordning men skulle behöva en modern indexering för att komma till sin rätt, då under de olika släktrubrikerna även finns excerpter med andra släktnamn insorterade.¹⁹

Den äldste i juvelerarsläkten Hartman som Örnberg nämner är guldarbetaren Anders Hartman med uppgift om att han dog 1705. Årtalet stämmer då själaräringning gjordes för Anders Hartman i Storkyrkan den 27 november 1705 enligt församlingens räkenskaper.²⁰

Örnberg påstår att Anders Hartman ska ha varit gift med Hedvig Schultz. Örnberg nämner inget årtal för vigseln, men hävdar att Hedvig Schultz gifte om sig den 31 juli

¹⁸ Örnberg, (1884–1908, band X s. 231).

¹⁹ VaLA, Örnbergska samlingen.

²⁰ SSA, Storkyrkoförsamlingens kyrkoarkiv CIa1:6 (opaginerad; RA bildid: C0056413_00031).

1712 med guldsmeden Johan Joachim Burcher och avled bara några månader senare den 18 oktober 1712.

En kontroll mot kyrkböckerna ger uppgiften att guldsmeden Anders Hartman gifte sig den 16 maj 1699 i Storkyrkoförsamlingen med Hedvig Regensdorff. Någon Hedvig Schultz finns alltså inte som hustru till Anders Hartman och bröllopsparet är registrerat i Wrangels vigselbok som guldarbetare Andreas Hartman och jungfrun Hedwicka Regensdorp.²¹ Örnberg har däremot rätt att Anders Hartmans änka gifte om sig den 31 juli 1712 med Johan Joachim Burcher, även kallad »Borcher«, dock utan att nämna att vigseln ägde rum i Tyska S:ta Gertruds församling. I vigselnoteringen står hon som Hedvig Hartman. Ett förnamn hon även har i sin förste makes bouppteckning men med efternamnet Hartman.²² Den bouppteckningen gjordes 10 juli 1712, sex år efter Anders Hartmans bortgång och 21 dagar innan hon gifte om sig med Johan Joachim Burcher. Intressant att notera är att lysningen mellan Hedvig Hartman och Johan Borcher i Tyska S:t Gertruds församling är daterad samma datum som bouppteckningen efter Hedvig Hartmans första make.²³ Hedvig Hartman var född den 15 juni 1684 i Jakob och Johannes församling och var dotter till guldarbetaren Daniel Regensdorff och hon avled enligt den 26 mars 1713 daterade bouppteckningen den 28 oktober 1712.²⁴ Då var båda barnen med Anders Hartman, Brita 10 år och Anders 7 år, minderåriga. Av bouppteckningen framgår också vilka som förordnades som barnens förmyndare och vårdnadshavare. Bland dessa fanns handelsmannen Samuel Schultz, gift med en moster till barnen Sara Regensdorff. Här finns troligen förklaringen till Örnbergs uppgift att Anders Hartman var gift med Hedvig Schultz. Det kan nämnas att Örnberg i sin artikel om släkten Regensdorff skriver att Anders Hartman var gift med Hedvig Regensdorff.²⁵

Första generationen i min undersökning av juvelerarsläkten Hartman var alltså Anders Hartman, död den 27 november 1705 och gift den 16 maj 1699 med Hedvig Regensdorff född den 15 juni 1684 och död den 28 oktober 1712. Paret hade två barn Brita född 1703 enligt Örnberg och Anders döpt den 18 mars 1706 i Storkyrkoförsamlingen med en anteckning i dopboken att fadern var avliden och modern hette Maria, stavat »Marya«, Regensdorff. Det är det enda stället där Hedvig Hartman, omgift Borcher och född Regensdorf, är angiven med förnamnet Maria.

I andra generationen börjar jag med dottern Brita då hon längre fram fick en avgörande roll som vårdnadshavare av brodern Anders barn. Brita var 10 år, det vill säga född cirka 1703 enligt bouppteckningen den 26 mars 1713 efter hennes mor. Brita saknas i Storkyrkoförsamlingens födelsebok, men födelseåret överensstämmer med åldersuppgiften i dödboken för Jakob och Johannes församling i Stockholm när Brita Hartman avled 68 år gammal den 21 september 1770. Enligt Örnberg gifte hon sig med Anders Lohman 1728, vilket stämmer. Vigseln ägde rum den 3 november 1728 i Maria Magdalena församling. Anders Lohman avled den 1 augusti 1763 enligt hans bouppteckning.²⁶ Paret dog barnlösa. I död- och begravningsboken för Jakob och Johannes församling finns en anteckning om gravöppning den 3 augusti 1763 begärd av bokhållarhustrun Brita Hartman.

²¹ Wrangel (1894–1897, s. 178).

²² SSA, Justitiekollegium 1637–1856, Förmyndarkammaren 1667–1924, Rådhusrättens 1:a avdelning 1850–1924 F1A:78 (s. 352).

²³ SSA, Tyska S:ta Gertruds kyrkoarkiv HVa:1 (opaginerad; RA bildid: C0056741_00022).

²⁴ Justitiekollegium 1637–1856, Förmyndarkammaren 1667–1924, Rådhusrättens 1:a avdelning 1850–1924 F1A:80 (s. 100).

²⁵ Örnberg, (1884–1908, band XI, s. 341).

²⁶ Justitiekollegium 1637–1856, Förmyndarkammaren 1667–1924, Rådhusrättens 1:a avdelning 1850–1924 F1A:197 (s. 406).

Juveleraren Anders Hartmans och Catharina Roos familj

Britas bror Anders Hartman gifte sig enligt Örnberg cirka 1733 med Catharina även kallad Cajsa Roos. Vad gäller vigselåret är Örnberg osäker och anger 173(3). Örnberg uppger vidare att hon var född 1717 och dog 1748. Hennes make Anders Hartman dog enligt Örnberg 1740. I Hartmans bouppteckning anges att han avled den 3 juni 1740, och i död- och begravningsboken för Jakob och Johannes församling står han som Johan Hartman, begravd den 4 juni 1740.²⁷ Hustrun Catharina Ross döptes den 7 januari 1717 i Jakob och Johannes församling. Parets vigsel ägde rum den 3 april 1733 i Jakob och Johannes församling, så här är Örnbergs årtal rätt. Örnberg nämner inget om att Anders Hartmans juvelerarverksamhet avvecklades och änkan Catharina Roos ansökte om konkurs den 1 september 1740 och juvelerarverksamheten avvecklades den 9 februari 1743.²⁸

Enligt kronotaxeringslängden 1745 för Jakobs församling kom Catharina Roos efter makens frånfälle och konkursen att bo hos sin svägerska Brita Hartman och dennes make Anders Lohman i deras fastighet nummer 6 i kvarteret Vildmannen i Jakobs församling fram till sin död 11 maj 1748.²⁹ Hon begravdes två dagar senare enligt dödboken för Jakob och Johannes församling. Här anger Örnberg rätt dödsår. Hon efterlämnade då enligt bouppteckningen av den 20 september 1748 tre minderåriga söner, Johan Anders 15 år, Carl Fredrik 12 år och Lorents 9 år gammal. Den näst äldste sonen Lars saknas i moderns bouppteckning. Han var född 1735 och död ung enligt Örnberg. En uppgift som stämmer då Lars (kallad Laurentius) finns i Storkyrkoförsamlingens dopbok den 21 februari 1735 och den 22 april samma år i samma församlings dödbok, men utan förnamn och noterad som juveleraren Anders Hartmans lilla son. Bostaden finns även angiven i dödnotisen: »Stor-Torget. Indre Qvart: N:º 43«. Letar man efter den fastigheten i kronotaxeringslängden så levde där 1735 guldsmedsgesällen Peter Hillberg som arbetade hos juveleraren Hartman, vilken hade sin verkstad i nummer 74 i Stadens västra kvarter. Där fanns juveleraren Hartman, men med förnamnet Jakob.³⁰ Någon juvelerare Jakob Hartman finns inte angivet i andra källor. I mantalslängden 1740 för Stadens västra kvarter (i vad som då kallades Staden och idag heter Gamla stan, som sedan medeltiden fram till 1810 var indelad i fyra kvarter även kallade fjärdingar: inre, östra, södra och västra.³¹) är han däremot angiven som juveleraren Anders Hartman med hustru och tre barn.³² Vi har med andra ord tre förnamn på juveleraren Hartman född i mars 1706 och död i juni 1740: Anders/Andreas, Jakob och Johan.

För den tredje generationen av juvelerarsläkten Hartman förefaller Örnberg helt förlita sig på uppgifter från bouppteckningar. Äldste sonen Johan Anders är 15 år gammal i sin mors bouppteckning 1748, det vill säga född cirka 1734. I dopboken för Storkyrkoförsamlingen återfinns Johan Anders den 7 mars 1734. Men här anges modern som Elisabeth Reinecke, samtidigt som en av faddrarna är barnafaderns svåger Anders Lohman. I bouppteckningarna efter fadern Anders Hartman och hans hustru Catharina Roos nämns inte något om att Anders Hartmans äldste son Johan Anders skulle varit född utanför äktenskapet. Enligt Örnberg levde Johan Anders inte 1771. Det årtalet kommer från bouppteckningen efter Johan Anders faster Brita Hartman, gift med

²⁷ Justitiekollegium 1637–1856, Förmyndarkammaren 1667–1924, Rådhusrättens 1:a avdelning 1850–1924 F1A:78 (s. 352).

²⁸ SSA, Stockholms Magistrat och Rådhusrätt C5a:1 (Juvelerare Caisa Hartman, diarienummer 0023/1740, ansökan 1 september 1740) och Uppmark (1925, s. 111).

²⁹ Överståthållarämbetet för uppborärenden G1AA:45 (s. 567).

³⁰ Överståthållarämbetet för uppborärenden G1AA:33 (fol. 46r och fol. 84v).

³¹ SSA, Stockholms stadsarkiv D12:8 och Stahre (1992, s. 48–51).

³² Överståthållarämbetet för uppborärenden G1BA17:1 (s. 89).

Anders Lohman som var förmyndare för pojarna Hartman. Paret Lohman-Hartman var som jag redan nämnt barnlösa, så i Brita Hartmans bouppteckning från den 8 mars 1771 borde Johan Anders ha varit nämnd om han hade levtt. Örnbergs slutsats är rätt. I Klara församlings dödbok finns en anteckning att Johan Anders Hartman avled den 21 februari 1761 av smittkoppor och begravdes två dagar senare. Här är han dessutom uppförd som oäkta son.

Mellansonen Carl Fredrik Hartman, som var 13 år i moderns bouppteckning 1748, var enligt Örnberg född 1737. Vidare menar Örnberg att Carl Fredrik levde 1748, men inte 1764. Här förefaller han också förlita sig på fakta från olika bouppteckningar. Vad gäller Carl Fredriks uppgivna födelseår, cirka 1737, så har jag inte kunnat bekräfta detta i Storkyrkoförsamlingens eller Jakob och Johannes födelseböcker. Att Carl Fredrik levde 1748 finns det också belägg för i en annan bouppteckning som även den är daterad den 2 september 1748. Nämligen bouppteckningen för en ogift morbror till pojarna Hartman, kanslisten Johan Johansson Roos, där systemens tre söner är nämnda.³³ I husförhörslängden för Jakobs församling kvarteret Kvasten 1753 finns Carl Hartman född 1738 och boende hos sin förmyndare bryggaren Lorens Bong, som var gift med Carls mormor Elsa Christina Thelin.³⁴ Mer om dem längre fram. Örnbergs uppgift att Carl Fredrik Hartman inte levde 1764 har jag också svårt att hitta belägg för trots genomgång av aktuella dödböcker eller bouppteckningar. Den enda bouppteckning som i släktkretsen som är från 1764 är den efter Brita Hartmans makes Anders Lohman. Här är inga av hustruns syster söner uppförda som arvingar. Däremot har Örnberg rätt i att Carl Fredrik inte levde 1771 då han saknas i sin faster Brita Hartmans bouppteckning från den 8 mars 1771. Där finns dock den yngste av syster söner nämnd: Lorents Andersson Hartman, angiven med yrket guld- och silverarbetare.³⁵

Lorents Andersson Hartman och hans hustru Maria Webb från Bristol i England

Lorents Hartman var enligt Örnberg född 1739. Trots genomgång av samtliga bevarade födelseböcker från Stockholms församlingar har jag inte funnit belägg för detta. Undersökningen har också omfattat även året före och efter 1739. Örnberg skriver att Lorents Hartman levde 1771, en uppgift han med allra största sannolikhet har fått från bouppteckningen efter Lorents Hartmans faster Brita Lohman, född Hartman. Vad Örnberg inte uppmärksammat är att Lorents Hartman ärvt fastigheten Vildmannen 6 i Jakob församling från sin faster Brita Hartman och att han sålde denna fastighet den 9 juni 1772. Då står inte bara han som säljare utan även hans hustru Maria Webb.³⁶ Den 13 februari 1771 fick Lorents Hartman och Maria Webb ett dödfött barn enligt en anteckning i Adolf Fredriks församlings födelsebok. Någon husförhörslängd för Adolf Fredriks församling finns inte för tiden före 1780 så vi vet inte var han bodde när barnet föddes 1771. I husförhörslängden för Jakob och Johannes församling 1771 står Lorents Hartman som ägare av fastigheten Vildmannen 6, men han bodde inte i fastigheten.³⁷

Livsspannen för personer i olika generationer går ibland om varandra och exempel på detta finns i de undersökta familjerna. Den 24 september 1773 avled i Jakobs församling Lorentz Hartmans mormor Elsa Thelin, 25 år efter sin dotter Catharina Roos.

³³ Justitiekollegium 1637–1856, Förmyndarkammaren 1667–1924, Rådhusrättens 1:a avdelning 1850–1924 F1A:143 (s. 681).

³⁴ Jakob och Johannes kyrkoarkiv AI a:6 (s. 304).

³⁵ Justitiekollegium 1637–1856, Förmyndarkammaren 1667–1924, Rådhusrättens 1:a avdelning 1850–1924 FA:220 (s. 617).

³⁶ Stockholms Magistrat och Rådhusrätt A6a:40 (s. 166).

³⁷ Jakob och Johannes kyrkoarkiv AIa:12 (s. 61).

Elsa Thelin var vid sin död omgift sedan den 11 juli 1732 med bryggaren Lorents Bong som tillsammans med Anders Lohman hade varit förmyndare för pojarna Hartman. I Elsa Thelins bouppteckning av den 15 januari 1774 finns Lorentz Hartman med som arvinge och nämnd som guld- och silverarbetare och dessutom med upplysningen att han vistades och var boende i England.³⁸

På Ancestry finns de brittiska kyrkböckerna indexerade och digitaliserade för den aktuella tidsperioden. Namnet Webb var tydligen inte ovanligt vid den här tiden men den enda kombinationen Hartman och Mary Webb och vid en rimligt passande tidpunkt finner jag i vigselboken för Church of England i Bristol, nämligen en anteckning om en vigsel den 28 april 1768 i S:t Augustine the Less församling i Bristol mellan Lawrence Hartman och Mary Webb.³⁹ Vigselnotering är en digital kopia av originalboken, som tyvärr inte innehåller några upplysningar om bröllopparets ålder, födelseort eller uppgifter om föräldrar.⁴⁰ Namnen på de två vittnena ger heller ingen ledtråd. Där emot ägde inga lysningar rum utan paret vigdes genom en så kallad licens. Det var ett förfarande som bland annat användes när man ville gifta sig i en församling där man inte var skriven, som när man befann sig långt från hemförsamlingen.⁴¹ Men vigselnoteringen säkerställer inte att jag hittat rätt brudpar. Ytterligare ett nedslag i de engelska kyrkböckerna för Bristol ger upplysningen att Lawrence Hartman hade avlidit och begravts på St. Nicholas begravningsplats i Bristol den 30 december 1779.⁴² Det finns uppgifter för St. Nicholas Churchyard i Bristol på sajten Find A Grave med 85 gravar, varav några från 1700-talet. Ingen av de avfotograferade gravstenarna har dock efternamnen Hartman eller Webb.

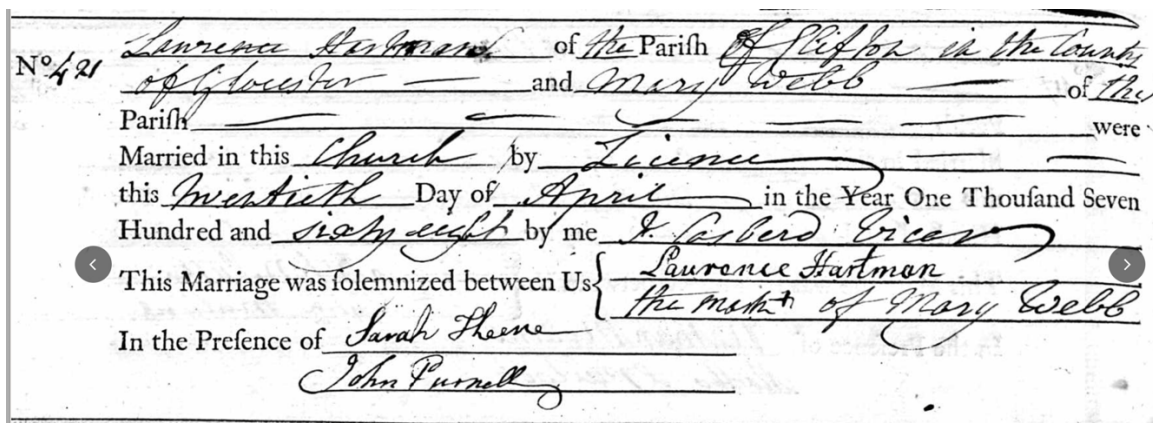

Bild 3. Lawrence Haartman och Maria Webb vigsel 1768 St Augustine the Less, Bristol, England. Källa: Ancestry.com. Bristol, England, Church of England Marriages and Banns, 1754–1938.

Vigseldatumet mellan Lawrence Hartman och Maria Webb den 28 april 1768 skulle kunna göra det möjligt att bränneribokhållaren Anders Lorentsson Hartman, som enligt en uppgift (ovan) var född 4 maj 1769, var deras son. Ibland kommer man inte längre i sin släktforskning än att resultatet snarare än slutsatser utgörs av hypoteser för fortsatt forskning. Kombinationen av förnamnsbruket i juvelerarsläkten Hartman, patronymikonet Lorentsson och uppgifterna i de engelska kyrkböckerna utgör inga säkerställda belägg för att bränneribokhållaren Anders Lorentsson Hartman var fjärde

³⁸ Justitiekollegium 1637–1856, Förmyndarkammaren 1667–1924, Rådhusrättens 1:a avdelning 1850–1924 F1A:230 (s. 1050A).

³⁹ TBA, Bristol Archives; Bristol, England; Bristol Church of England Parish Registers; Reference: P/St.aug/R/4/A, Marriage Date 20 Apr 1768, Lawrence Hartman and Mary Webb.

⁴⁰ Engelska vigselböcker innehöll vid den här tiden inte uppgifter om brudparets ålder eller föräldrar, se Annal & Collin (2012, s. 24–27).

⁴¹ Family Search (2024b).

⁴² TBA, Bristol Archives; Bristol, England; Bristol Church of England Parish Registers, St Nicholas, Burial date 30 Dec 1779, Lawrence Hartman.

generationen i juvelerarsläkten Hartman. Jag behövde hitta en källa som kopplade samman uppgifterna i de engelska källorna med uppgifter i svenska källor.

En elevförteckning från Gustafsbergs barnhus i Uddevalla gav svaret

Jag började då titta närmare på de sporadiska uppgifter jag hade om en Anders Hartman som jag nämnt tidigare. En av dessa var husförhörslängden 1786–1787 från Skredsviks församling utanför Uddevalla. Där finns Anders L. Hartman, 17 år, uppförd under Gullmarsberg som biträde till inspektorn för Gullmarsbergs säteri. Gullmarsberg var ett säteri som den förmögne grosshandlaren Anders Knappe 1772 donerade till Gustafsbergs barnhusinrättning. Enligt Knappes testamente skulle det vara en inrättning för »fattige Magistratspersoner, Handlares och Hantverkares Barn«.43 Det var endast pojkar som kom i fråga och syftet var att efter cirka sex år på barnhuset med studier skapa förutsättningar för att få ett bra arbete. Eleverna fick ofta en lärlingsplats efter avslutad skolgång samt erhöll samtidigt en bibel, fickpengar och ett ombyte kläder.44

Uppgiften i husförhörslängden för Gullmarsberg ledde mig till att undersöka Gustafsbergs barnhus närmare. Den senare är idag ombildad till en stiftelse som bland annat har ett arkiv från barnhuset. En barnhuslängd över inskrivna pojkar från 1772 till 1924 finns bevarad. Här kan man läsa att Anders L. Hartman var bland de första pojkarna som skrevs in på barnhuset. Året var 1780 den 27 oktober. Av barnhuslängden framgår att Anders L. Hartman var född den 2 maj 1769 i Bristol i England. Fadern hette L. Hartman och var guldsmed i Bristol och född svensk. Vidare kan man läsa i barnhuslängden att Anders L. Hartman blev utskriven från Gustafsbergs barnhus den 25 augusti 1784 och fick en lärlingsplats som skrivare hos inspektorn vid kronobränneriet vid Brinkebergskulle i Vänersborg.45

Uppgifterna från Gustafsbergs barnhus bekräftar att den inskrivna Anders L. Hartman var identisk med Anders Lorentsson Hartman, son till guldsmeden Lorents Hartman. Värt att notera är att Anders Hartman skrevs in på Gustafsbergs barnhus knappt ett år efter att hans far Lorents Hartman hade avlidit i Bristol. Anders Hartmans födelsedatum från husförhörslängden för Mariefred-Kärnbo den 4 maj 1769 är så när som på två dagar detsamma som i barnhuslängden från Gustafsbergs barnhus, men i barnhuslängden med uppgiften att han var född i Bristol i England och inte i Stockholm. Detta skulle kunna förklara att han inte har återfunnits i någon födelsebok från Stockholm. I de digitaliserade kyrkböckerna från Bristols kan jag dock inte finna någon Andrew Hartman som son till Lawrence Hartman och Mary Webb, så frågan återstår om han var född i Bristol eller i Stockholm? Uppgiften om Bristol som födelseplats är från barnhuslängden 1780 och således mer samtida med Anders Lorentsson Hartmans födelsedatum än den om Stockholm som födelseort, vilken återfinns i husförhörslängden för Mariefred-Kärnbo 1799.

För att få plats på Gustafsbergs barnhus behövde man ansöka om detta. Någon ansökan för Anders L. Hartman finns tyvärr inte bevarad men han skrevs in av barnhusets grundare Anders Knappe som också måste ha gjort ett undantag för Anders L. Hartman då barnhusstiftelsens statuter krävde att man skulle vara född i Bohuslän.46

⁴³ Hansson, (1913, s. 3), SBL (1975–1977, band 21, s. 367).

⁴⁴ Gustafsbergsstiftelsen (2024).

⁴⁵ Gustafsbergsstiftelsen, Gustafsbergsstiftelsens arkiv DI:2 (nummer 51).

⁴⁶ Uppgift från Gunnar Klasson föreståndare för Gustafsbergs barnhus arkiv 19 juli 2024, Hansson (1913, s.3) och SBL (1918–, band 21, s. 367).

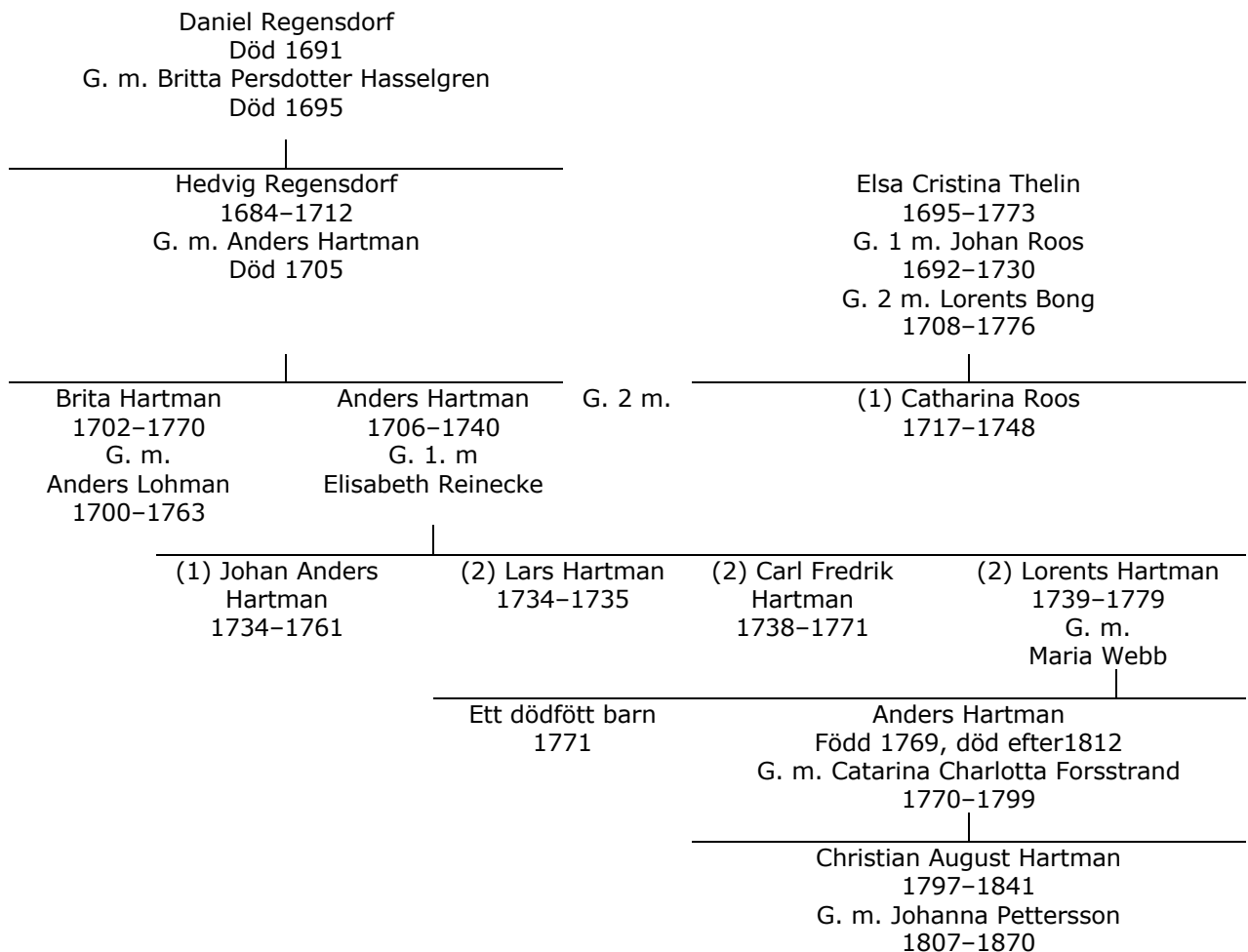
Bild 4. Skoldag på Gustafsbergs barnhus 15 november 1776. Källa: Gustafsbergsstiftelsen.

Vad hände då med Anders Lorentsson Hartman? Vi vet att han lämnade arbetet vid Brinkebergskulle efter bara något eller några år för att återvända till Gullmarsberg och arbete för inspektorn Pihlerantz. Den befattningen måste han ha lämnat 1787 eftersom hans namn i den aktuella husförhörslängden är överstruket. Hösten 1797 fanns Anders Lorentsson Hartman som bränneribokhållare på Väntholmen. Från slutet av oktober 1799 till början av januari 1800 noteras han på Gripsholms kronobränneri i Mariefred och från februari 1800 i Stockholm.

Ytterligare två uppgifter finns som skulle kunna vara Anders Lorentsson Hartman. En bruksinspektor Anders Hartman tog ut ett inrikespass i juni 1812 för resa från Stockholm till Gävle och en A. Hartman var dagskrivare åt hovmålaren Thorselius i Stockholm 1815. Utöver namnligheten finns det inga belegg för att dessa två uppgifter avser Anders Lorentsson Hartman.

Jag har redan nämnt att Anders Lorentsson Hartman saknas i Sveriges dödbok. Anders Lorentsson Hartmans hustru Christina Charlotta Forsstrand dog 1799 och den första uppgiften om sonen Christian August som jag har efter hans födelse 1797 är att han 1810 är inskriven på Stockholms trivialskola och med sin morfar Johan Forsstrand som vårdnadshavare och i fortsättningen bodde under sin uppväxt hos sin morfar och efter dennes död hos sin styvmormor Elisabeth Holmberg. Om Christian August Hartman levde med sin far Anders Lorentsson Hartman efter sin mors död i februari 1799 och fram till att Christian Augusts morfar Johan Forsstrand står som vårdnadshavare i september 1810 återstår att ta reda på liksom vad som hände med Anders Lorentsson

Hartman efter att han i februari 1800 vistades i Stockholm. En genomsökning av aktuella husförhörslängder, kronotaxeringslängder och mantalslängder har dock inte gett något resultat.

Tavla 1.

Avslutande reflektioner

Anders Lorentsson Hartman var fjärde generationen i juvelerarsläkten Hartman. Barnhuslängden från 1780 från Gustafsbergs barnhus i Gullmarsberg i Skredsviks församling utanför Uddevalla blev källan som knöt ihop det hela. Min hypotes om hur förnamnen inom juvelerarsläkten Hartman ärvdes visade sig stämma. Uppgifterna i de engelska kyrkböckerna om Lawrence Hartmans och Mary Webbs vigsel avsåg rätt personer: Lorents Andersson Hartman och Maria Webb. Två andra kritiska källuppgifter var uppgiften i Adolf Fredriks församlings födelsebok den 13 februari 1771 om att Lorents Hartman och Maria Webb hade fått en dödfött barn och uppbudsprotokollet från den 9 juni 1772 där Lorents Hartmans hustrus namn Maria Webb uppgavs när de sålde fastigheten nr 6 i kvarteret Vildmannen i Jakobs församling i Stockholm.

Intressant att notera är hur jag fick tag i uppgiften i aktuell husförhörslängd att Anders L Hartman var skriven 1786 till 1787 i Gullmarsberg i Skredsviks församling i Göteborgs- och Bohus län. Utan de olika digitalt tillgängliga register som idag finns så hade nog ett sådant fynd inte varit möjligt.⁴⁷ Det är inte i Skredsviks socken utanför Uddevalla som man söker efter en person som levde i slutet av 1700-talet i Stockholm,

⁴⁷ Se förteckningen över använda internetresurser.

på Mälaröarna och i Mariefred! Registret där jag hittade honom är inte heller det som man vanligast letar i som ArkivDigital, Riksarkivets, Stockholms stadsarkivs eller FamilySearchs olika register och i synnerhet om man söker efter en person som levde i slutet av 1700- och början av 1800-talet. Det var på Ancestrys svenska sidor jag fann Anders L. Hartman, i ett register som kallas Sverige, utvalda indexerade husförhörslängder, 1880–1896, ursprungligen upprättat av Gensline. Ännu märkligare är att registret sägs omfatta personer i svenska husförhörslängder från 1880 när den aktuella registeruppgiften gäller Anders L Hartman i en husförhörslängd från 1786–1787.

När det gäller min källkritiska granskning av Örnbergs uppgifter om juvelerarsläkten Hartmans medlemmar är det inte utan att jag har en viss förståelse för hans missstag, då kyrkobokföringen i Stockholm vid den aktuella tiden har uppenbara brister. Allmänt känt är de ofullständigt förda husförhörslängderna i Stockholm.⁴⁸ Men det gäller även övriga kyrkböcker då prästerna verkar blanda ihop olika syskon med varandra. Födslar har dessutom inte registrerats.

En förklaring till bristerna i folkbokföringen vad gäller juvelerarsläkten Hartman kan vara att flera av de aktuella personerna var födda utomlands eller barn till föräldrar födda utomlands och att de periodvis inte vistades i landet.

Här några exempel: Systrarna Hedvig Hartman omgift Borchner och Sara Schultz var döttrar till guldsmeden Daniel Regensdorff som var född i Hamburg men kom till Stockholm 1672 och gifte sig där den 7 januari 1673 med Brita Persdotter Hasselgren enligt Örnberg.⁴⁹ Den senare uppgiften har jag inte kunnat finna i någon vigselbok i någon av Stockholms församlingar. Bouppteckningen efter Brita Persdotter Hasselgren bekräftar dock att hon var hustru till Daniel Regensdorff.⁵⁰ Det finns belägg för att han var guldsmedsgesäll 1661 till 1666 i Hamburg och kom 1672 till Stockholm i Stockholms guldsmedsämbe­­tets protokoll och att han befann sig i Stockholm den 4 augusti 1672 enligt Jakob och Johannes församlings husförhörslängd.⁵¹ Han var dessutom bortrest 1690, men åter i Stockholm då tre ringningar i samband med hans död gjordes för honom den 17 mars 1691 i Jakobs kyrka.⁵²

Hedvig Hartmans andre make Johan Joachim Borchner var född utomlands och kom till Stockholm först 1709. Makarna förekommer omväxlande i Tyska S:ta Gertruds församling och de svenska församlingarna i Stockholm. Bland annat därför kan det ha varit svårt att hålla isär de olika personerna; för prästerna vad gäller kyrkobokföringen och överståthållarämbetet vad gäller skattskrivningen. Hedvig Regensdorff antecknas som Maria när hon födde sin och Anders Hartmans son i mars 1706, men Hedvig i första giftet med Anders Hartman 1699, i bouppteckningar för både sig själv 1713 och maken 1712 och som hustru i sitt andra äktenskap 1712. Troligen har prästen förväxlat Hedvig med en yngre syster som enligt Örnberg hette Margareta, men har förnamnet Maria i födelseboken för Jakob och Johannes församling den 16 november 1685. Anders och Hedvig Hartmans son förekommer som nämnts ovan under tre olika förnamn – fyra om man inte ser Anders och Andreas som varianter av samma förnamn. Han föddes 1706 som Anders, gifte sig som Andreas, var skriven i kronotaxeringslängden 1735 som Jakob, i mantalslängden 1740 som Anders och avliden 1740 som Johan.

Min genomlysning av uppgifterna i Örnbergs Svensk slägtkalender och Svenska ättartal mot originalkällorna vad gäller de tre generationerna juvelerare Hartman visar

---

⁴⁸ Lext, (1984, s. 40).

⁴⁹ Örnberg, (1884–1908 vol. X, s. 231).

⁵⁰ Justitiekollegium 1637–1856, Förmyndarkammaren 1667–1924, Rådhusrättens 1:a avdelning 1850–1924 F1A:52 (s. 172).

⁵¹ Scheffler (1965, band I, s.477), Upmark (1924, s. 63) och Jakob och Johannes kyrkoarkiv AIa:1 (s. 33).

⁵² Upmark (1925, s. 63) och Jakob och Johannes kyrkoarkiv LIa:50 (s. 13).

att Örnberg uppgifter med något undantag stämmer väl med originalkällorna. Problemet för en släktforskare som undersöker personer i släkterna Hartman, Regensdorff och Roos är snarare originalkällornas brister än uppgifterna i Örnbergs släktkalender.

En sista reflektion: Anders Lorentsson Hartman blev inte guldarbetare som hans far, farfar och farfarsfar. Han blev bränneribokhållare för att han rycktes loss från släkten genom vistelsen på Gustafsbergs barnhus och därifrån fick rekommendationen till kronobränneriet i Vänersborg.

Käll- och litteraturförteckning

Otryckta källor

Gustafsbergsstiftelsens arkiv, Uddevalla

DI:2 Barnhuslängd 1772–1924

[GLA =] Riksarkivet i Göteborg

Göteborgs och Bohus läns landskanslis arkiv (SE/GLA/12511)

BVa:5 Passjournaler (1816–1817)

Skredsviks kyrkoarkiv (SE/GLA/13480)

AI:2 Husförhörslängder (1786–1787)

Ulricehamns kyrkoarkiv (SE/GLA/13600)

C:4 Födelse- och dopböcker (1824–1871)

[ULA =] Riksarkivet i Uppsala

Köpings rådhusrätts och magistrats arkiv (SE/ULA/10693)

DVIII:2 Passjournaler (1845–1847)

Mariefred-Kärnbo kyrkoarkiv (SE/ULA/11059)

AI:7a Husförhörslängder (1799–1817)

Årdala kyrkoarkiv (SE/ULA/11781)

C:2 Födelse- och dopböcker (1733–1809)

[VaLA =] Riksarkivet i Vadstena

Örnbergska samlingen (SE/VaLA/02109)

[SSA =] Stockholms stadsarkiv

Adolf Fredriks kyrkoarkiv (SE/SSA/0001)

Ca:4 Födelse- och dopböcker, huvudserie (1760–1775)

Hilleleshögs kyrkoarkiv (SE/SSA/1515)

AI:2 Husförhörslängder (1793–1806)

CI:2 Födelse- och dopböcker (1778–1861)

Hovförsamlingens kyrkoarkiv (SE/SSA/0007)

AIa:1 Församlingsböcker (1818–1821)

CI:4 Födelse- och dopböcker (1766–1818)

FI:1 Död- och begravningsböcker (1766–1853)

Jakob och Johannes kyrkoarkiv (SE/SSA/0008)

AIa:1 Husförhörslängder för Jakob (1672–1690)

AIa:6 Husförhörslängder för Jakob (1753)

AIa:12 Husförhörslängder för Jakob (1770–1778)

AIa:15 Husförhörslängder för Jakob (1778–1786)

Alb:9 Husförhörslängder för Johannes (1810–1818)

CIa:10 Födelse- och dopböcker (1680–1689)

CIa:12 Födelse- och dopböcker (1709–1725)

CIa:13 Födelse- och dopböcker (1726–1737)

FIa:1 Död- och begravningsböcker för Jakob (1721–1772)

FIb:1 Död- och begravningsböcker för Johannes (1751–1784)

LIA:50 Huvudböcker och verifikationer (1691)

Justitiekollegium 1637–1856, Förmyndarkammaren 1667–1924, Rådhusrättens 1:a avdelning 1850–1924 (SE/SSA/0145A)

F1A:78 Bouppteckningar (1713)

F1A:80 Bouppteckningar (1714)

F1A:143 Bouppteckningar (1748)

F1A:197 Bouppteckningar (1764)

F1A:220 Bouppteckningar (1771)

F1A:230 Bouppteckningar (1774)

T. Fürth

- Klara kyrkoarkiv (SE/SSA/0010)
Fla:2 Död- och begravningsböcker (1760–1770)
- Kungsholms kyrkoarkiv (SE/SSA/0011)
Fl:2 Död- och begravningsböcker (1779–1811)
- Maria Magdalena kyrkoarkiv (SE/SSA/0012)
El:1 Lysnings- och vigselböcker (1706–1729)
- Stockholms Magistrat och Rådhusrätt (SE/SSA/0138)
A6a:40 Uppbudsprotokoll (1771–1773)
A6a:50 Uppbudsprotokoll (1801–1803)
A6a:52 Uppbudsprotokoll (1807–1809)
C5a:1 Konkursdiariet (1707–1766)
C11:12 Uppropsprotokoll (1739–1743)
- Stockholms stadsarkiv (SE/SSA/2088)
D12:8 Övriga register och liggare 1952
- Stockholms stads trivialskola (SE/SSA/0310)
DII:3 Elevförteckningar (1731–1820)
- Storkyrkoförsamlingens kyrkoarkiv (SE/SSA/0016)
Cl1a:6 Födelse- och dopböcker, huvudserie (1705–1717)
Cl1a:8 Födelse- och dopböcker, huvudserie (1727–1738)
EII:1 Vigselböcker (1609–1712)
Fl1a:1 Död- och begravningsböcker, huvudserie (1725–1753)
- Tyska S:ta Gertruds kyrkoarkiv (SE/SSA/0017)
Cl:1a Födelse- och dopböcker, huvudserie (1639–1688)
HV1a:1 Lysningshandlingar (1640–1734)
- Överståthållarämbetet för uppborärenden (SE/SSA/0031/06)
G1AA:33c Kronotaxeringslängder (1735)
G1AA:45 Kronotaxeringslängder (1745)
G1AA:194 Kronotaxeringslängder (1815)
G1BA:17 Mantalslängd (1740)

[TBA =] The Bristol Archives; Bristol, England

- England; Bristol Church of England City Parish Registers
Saint Augustin the Less, Clifton, Marriages (1577–1938)
Saint Nicholas, Burials (1538–1872)

[VA =] Värmlandsarkiv

- Kristinehamns kyrkoarkiv (SE/VA/13289)
Cl:6 Födelse- och dopböcker (1811–1836)

Litteratur

- Annal, D. & A. Collins, (2012), *Birth, Marriage & death Records A Guide for Family Historians*. ISBN 184884572-3.
[DMS =], *Det medeltida Sverige*, (1972–), utgiven av Kommittén för det medeltida Sverige. LIBRIS-ID: 8200809.
- Forsstrand, C., (1918), *Storborgare och stadsmajorer – minnen och anteckningar från Gustav III:s Stockholm*, LIBRIS-ID: 1280504.
- Forsstrand, C., (1921), *Från Slottsbacken till Ladugårdslandet – släkt och ungdomsminnen*. LIBRIS-ID:8199060
- Hansson Knape, A., (1913), *Testamente*. LIBRIS-ID: 10459368
- Inrikes tidningar*, (1760–1820), LIBRIS-ID: 2509100. ISSN: 2000-2254.
- Lext, G., (1984), *Studier i svensk kyrkobokföring 1600–1946*. LIBRIS-ID: 7746318. ISBN: 9185196266120.
- Salvius, L., (1741), *Beskrifning öfver Sveriget, första tomen om Upland*. LIBRIS-ID: 09s28xl6x9t499q5
- [SBL =], (1918–), *Svenskt biografiskt lexikon*, B. Boëthius, B. Hildebrand & G. Nilzén, (red.), LIBRIS-ID: 8200870.
- Scheffler, W., (1965), *Goldschmiede Niedersachsens Daten – Werke – Zeichen*. ISBN: 9783110050028. ISBN: 9783110870787. URL: <https://doi.org/10.1515/9783110870787>.
- Stahre, N.-G., P. A. Fogelström, J. Ferenius & G. Lundqvist, (1992), *Stockholms gatunamn*, andra utökade upplagan. LIBRIS-ID:7593250. ISBN: 9170310424370.
- Uppmark, G., (1925), *Guld och silversmeder i Sverige 1520–1850*. LIBRIS-ID: 1483770
- Wrangel, F. U., (1894–1897), *S:t Nikolai Kyrkas vigselbok*. LIBRIS-ID: 8214979
- Örnberg, V., (1884–1908), *Svensk släkt-kalender & Svenska ättartal*. LIBRIS-ID: 952204 & 1718096.

Internetresurser⁵³

Ancestry.com, (2024a), *Bristol, England, Church of England Marriages and Banns, 1754–1938*. URL: <https://www.ancestry.com/discoveryui-content/view/561121:61686>. Läst 28 juli 2024.

Ancestry.com, (2024b), *Bristol, England, Church of England Baptisms, Marriages and Burials, 1538–1812*. URL: <https://www.ancestry.com/discoveryui-content/view/1249665:61666>. External. Läst 28 juli 2024.

Ancestry.se, (2024c), *Sweden, Household Clerical Surveys, 1880–1896*. URL: <https://www.ancestry.com/discoveryui-content/view/104398949:9731>. Läst 28 juli 2024.

Arkiv Digital, (2024a), *Befolkningen i Sverige 1800–1947*. URL: https://app.arkivdigital.se/register-collections/register-posts?register_collection=28. Läst 27 juli 2024.

Arkiv Digital, (2024b), *Födda, delar av Sverige*. URL: https://app.arkivdigital.se/register-collections/register-posts?register_collection=11. Läst 27 juli 2024.

Arkiv Digital, (2024c), *Vigda, delar av Sverige*. URL: https://app.arkivdigital.se/register-collections/register-posts?register_collection=13. Läst 27 juli 2024.

Arkiv Digital, (2024d), *Döda, delar av Sverige*. URL: https://app.arkivdigital.se/register-collections/register-posts?register_collection=12. Läst 27 juli 2024.

Find A Grave, (2024), *St. Nicholas Churchyard i Bristol*. URL: <https://www.findagrave.com/cemetery/2164024/st-nicholas-churchyard>. Läst 20 juli 2024.

Gustafsbergstiftelsen, (2024), *Sveriges äldsta badort. Gustafsberg, om stiftelsen och barnhuset*. URL: <https://www.gustafsberg.se/om-gustafsberg/stiftelsen-och-barnhuset>. Läst 20 juli 2024.

Family Search, (2024a), *Research wiki, Name Meaning*. URL: <https://www.familysearch.org/en/surname?surname=hartmann>. Läst 20 juli 2024.

Family Search, (2024b), *Research wiki, Marriage Allegations, Bonds and Licenses in England and Wales*. URL: https://www.familysearch.org/en/wiki/Marriage_Allegations,_Bonds_and_Licences_in_England_and_Wales. Läst 27 juli 2024.

Sveriges dödbok webb, (2024). URL: <https://www.rotter.se/abonnemang/sveriges-dodbok-webb>. Läst 20 juli 2024.

Direkt meddelande

Gunnar Klasson. Föreståndare för Gustafsbergstiftelsen, 19 juli 2024.

---

⁵³ Ancestry, Arkiv Digital, Family Search och Sveriges dödbok webb kräver alla användarkonton och i vissa fall abonnemang.